

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни

***“ОРГАНІЗАЦІЯ МЕДИЧНОЇ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ”***

(для бакалаврів)

МАУП

Київ 2004

Підготовлено завідувачем кафедри менеджменту Краснодарської філії
МАУП, магістром державного управління *Т. Р. Ворначевою*

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту
(протокол № 5 від 27.02.03)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Ворначева Т. Р. Навчальна програма дисципліни “Організація медичної та фармацевтичної діяльності” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2004. — 16 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Організація медичної та фармацевтичної діяльності”, вказівки до виконання контрольної роботи, завдання для контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2004

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна “Організація медичної та фармацевтичної діяльності” передбачає вивчення:

- теоретичних основ і сучасних принципів медичної та фармацевтичної діяльності;
- методів вивчення і оцінки стану здоров’я населення у взаємодії з чинниками впливу на нього;
- методів аналізу діяльності установ охорони здоров’я;
- технологій розробки управлінських рішень, спрямованих на поліпшення стану здоров’я населення і якості медичної допомоги.

У процесі вивчення дисципліни “Організація медичної та фармацевтичної діяльності” студенти повинні засвоїти умови, способи і методи функціонування й оцінки діяльності основних галузей та установ охорони здоров’я, зв’язок між суміжними немедичними галузями народного господарства України, основи управління системою охорони здоров’я.

Особливість курсу “Організація медичної та фармацевтичної діяльності” полягає в його комплексному характері. У курсі вивчаються не тільки закономірності розвитку медичної та фармацевтичної діяльності, а й основні правила управління цією діяльністю.

Мета вивчення дисципліни — оволодіти системою знань з організації медичної та фармацевтичної діяльності з метою формування логіки в ефективності процесів і принципів прийняття оптимальних рішень.

Основні завдання дисципліни:

- усвідомити особливості організації медичної і фармацевтичної діяльності та її структури;
- окреслити проблеми формування організації медичної та фармацевтичної діяльності як науки і практики в умовах сучасної медицини;
- засвоїти принципи і підходи до створення сучасної медичної та фармацевтичної організації.

Вивчення організації медичної та фармацевтичної діяльності як напрямку господарської організації і навчальної дисципліни базується на практичній діяльності організаційного та планового характеру, а також поглибленому вивченні наукової літератури. Це можливо лише за умови наближеної до життя соціальної дійсності та практики на основі застосування здобутих теоретичних знань на практичних (семінарських) заняттях, розв’язання завдань, тестів, ситуацій та під час виробничої практики.

Вивчення дисципліни “Організація медичної та фармацевтичної діяльності” сприяє розробці і впровадженню науково обґрунтованих моделей організації, що передбачають, з одного боку, організацію високо-ефективних систем, а з іншого — забезпечення на високому професійному рівні різних видів і типів організації в галузі медицини та фармацевтики, прийняття раціональних індивідуальних і колективних рішень, оволодіння організаторською й управлінською культурою.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ МЕДИЧНОЇ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

№ пор.	Назва теми
1	Організація медичної та фармацевтичної діяльності: визначення, предмет і зміст
2	Основні методи організації медичної та фармацевтичної діяльності
3	Законодавчі основи організації медичної та фармацевтичної діяльності
4	Теоретичні основи управління
5	Функції керівника
6	Принципи і організація лікувальної допомоги
7	Принципи і організація профілактичної допомоги
8	Організація розвитку стаціонарної допомоги населенню
9	Організація медичної допомоги сільському населенню
10	Система охорони материнства і дитинства
11	Організація лікувально-профілактичної допомоги дітям
12	Організація фармацевтичної діяльності
13	Організаційні форми подання стоматологічної допомоги
14	Організація, структура і завдання санітарно-епідеміологічної служби в Україні
15	Організація медичної та фармацевтичної діяльності у зарубіжних країнах

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“ОРГАНІЗАЦІЯ МЕДИЧНОЇ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

***Тема 1. Організація медичної та фармацевтичної діяльності:
визначення, предмет і зміст***

Місце “Організації медичної та фармацевтичної діяльності” як предмета викладання та наукової дисципліни серед економічних наук. Історія виникнення і розвитку організації медичної та фармацевтичної діяльності. Зміст предмета “Організації медичної та фармацевтичної діяльності”. Значення способу життя, стану навколишнього середовища, соціальних, біологічних і медичних факторів як таких, що визначають здоров’я населення.

Література [5; 6]

***Тема 2. Основні методи організації медичної
та фармацевтичної діяльності***

Поняття про системний аналіз, демографічні, історичні, експериментальні методи, методи експертних оцінок, моделювання, прогнозування. Поняття “організація управлінської праці” у медичній і фармацевтичній діяльності. Вимоги до управлінських рішень.

Література [5; 6; 10]

***Тема 3. Законодавчі основи організації медичної
та фармацевтичної діяльності***

Система охорони здоров’я, її галузі, зв’язок між ними. Органи охорони здоров’я і номенклатура установ охорони здоров’я. Основні принципи охорони здоров’я в Україні. Законодавство про охорону здоров’я. Документи, в яких відбито питання охорони здоров’я. Охорона здоров’я громадян у процесі трудової діяльності. Захист прав споживачів у фармацевтичній діяльності.

Література [6; 12; 15]

Тема 4. Теоретичні основи управління

Закони і принципи управління. Зміст системного підходу і його застосування в управлінні організації медичної та фармацевтичної діяльності. Процес управління і фактори, які його визначають. Способи управління. Види управлінських рішень. Основні види інформації, що використовується в управлінні.

Література [7; 24; 25]

Тема 5. Функції керівника

Професійна придатність керівника. Соціально-психологічний склад колективу. Організаційні форми регулювання діяльності закладів організації медичної та фармацевтичної діяльності. Оцінка здібностей керівника і визначення придатності до управлінської діяльності. Управлінська роль керівника. Ролі, що беруть на себе керівники.

Література [3; 24]

Тема 6. Принципи і організація лікувальної допомоги

Етапність і спеціалізація лікувально-профілактичної допомоги. Основні лікувально-профілактичні установи, їх структура. Організація амбулаторно-поліклінічної допомоги населенню, перспективи її розвитку.

Поліклініка (поліклінічне відділення лікарні). Значення медичної допомоги населенню. Завдання, функції і організаційна структура поліклініки. Дільничний принцип амбулаторно-поліклінічної допомоги, його значення. Зміст і організація діяльності дільничних лікарів, медичних сестер дільниць. Подання медичної допомоги за принципом “сімейного” лікаря.

Література [6; 10; 15]

Тема 7. Принципи і організація профілактичної допомоги

Профілактична діяльність поліклініки.

Відділення профілактики, відновлювального лікування. Організація контролю за якістю діагностики і лікування хворих у поліклініці в сучасних умовах їх господарювання (медичного страхування населення). Показники обсягу і якості подання амбулаторно-поліклінічної допомоги.

Протиепідемічна діяльність поліклініки, значення кабінету інфекційних хвороб, зв'язок із СЕС.

Література [6; 10; 15]

Тема 8. Організація розвитку стаціонарної допомоги населенню

Денні стаціонари, стаціонари вдома, їх значення, організація діяльності.

Організація і перспективи розвитку стаціонарної допомоги населенню. Заходи раціонального використання ліжкового фонду. Стаціонар багатопрофільної лікарні. Організаційна структура. Приймальне відділення і відділення стаціонару: структура і функції. Організація діяльності завідувача відділення, лікарів-ординаторів і середнього медичного персоналу.

Організація швидкої медичної допомоги в міській і сільській місцевостях. Станції (відділення) і лікарні швидкої медичної допомоги. Спеціалізація подання медичної допомоги.

Організація медичної допомоги працівникам промислових підприємств, будівництва і транспорту. Особливості й основні форми подання такої допомоги. Медико-санітарна частина (МСЧ): структура і завдання. Цеховий, дільничний принципи: значення, профілактична робота в цеховій лікарській дільниці, організація і виконання медичних оглядів працівників.

Література [6; 10; 15]

Тема 9. Організація медичної допомоги сільському населенню

Етапність подання медичної допомоги.

Сільська лікарська дільниця: функції, структура, обсяг допомоги. Сільська дільнична лікарня, лікарська амбулаторія. Фельдшерсько-акушерський пункт.

Районні медичні заклади. Центральна районна лікарня (ЦРЛ) як центр спеціалізованої допомоги: завдання, структура, функції. Організаційно-методична діяльність ЦРЛ. Міжрайонні спеціалізовані диспансери, відділення. Вийзні форми подання медичної допомоги.

Література [3; 7; 11; 13; 14]

Тема 10. Система охорони материнства і дитинства

Значення в загальній системі охорони здоров'я. Законодавство з охорони материнства і дитинства в Україні.

Організація акушерсько-гінекологічної допомоги. Основні типи закладів. Пологовий будинок: завдання і структура.

Жіноча консультація: принципи, функції, організація діяльності. Соціально-правова допомога.

Стаціонар пологового будинку: завдання, особливості структури.

Література [3; 13; 14]

Тема 11. Організація лікувально-профілактичної допомоги дітям

Основні типи закладів. Дитяча об'єднана лікарня. Дитяча поліклініка: функції, структура. Особливості організації лікувально-профілактичної допомоги дітям. Місце і роль лікувально-профілактичної допомоги дітям в системі охорони здоров'я. Профілактика здоров'я дітей у системі освіти. Рання діагностика сколіозу у дітей. Розвиток фізичної культури і спорту в дитячих навчальних закладах.

Література [3; 14]

Тема 12. Організація фармацевтичної діяльності

Основні типи закладів фармацевтичної діяльності. Аптека, аптечний заклад: функції, структура. Особливості організації фармацевтичної діяльності. Роль малих підприємницьких організацій у фармації. Законодавство України з підтримки малого та середнього підприємництва в системі фармацевтичної діяльності. Вимоги до торговельних фармацевтичних підприємств.

Література [3; 10; 14]

Тема 13. Організаційні форми подання стоматологічної допомоги

Типи стоматологічних закладів. Стоматологічна поліклініка (відділення): завдання, структура, види медичної допомоги. Організація приватних стоматологічних закладів; правила гігієни і техніки безпеки при наданні платних послуг. Організація стоматологічного стаціонару. Застосування новітніх технологій у стоматології.

Література [3; 10; 14]

Тема 14. Організація, структура і завдання санітарно-епідеміологічної служби в Україні

Місце і роль санітарно-епідеміологічної служби в системі охорони здоров'я. Правові засади її діяльності. Типи і категорії санітарно-епідеміологічних станцій: структура, організація запобіжного і поточно-го санітарного нагляду. Допомога МЧС у складних санітарно-епідеміологічних умовах. Державна підтримка і правове забезпечення громадян в умовах санітарно-епідеміологічних катастроф.

Література [3; 10; 15]

Тема 15. Організації медичної та фармацевтичної діяльності у зарубіжних країнах

Системи охорони здоров'я: страхова, державна, приватна; їх порівняльна оцінка. Всесвітня організація медичної та фармацевтичної діяльності: значення, регіональні структури, основні напрямки діяльності, провідні програми.

Література [20; 26]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант контрольної роботи студенти вибирають за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Перша літера прізвища студентів	Варіант контрольної роботи
А, Б, В	1
Г, Д, Е	2
Є, Ж, З	3
Й, І, Ї	4
К, Л, М	5
Н, О, П	6
Р, С, Т	7
У, Ф, Х	8
Ц, Ч, Ш	9
Щ, Ю, Я	10

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою навчального процесу і активною формою самостійної роботи студентів.

Мета контрольної роботи — закріпити і поглибити теоретичні знання, здобуті при вивченні курсу “Організація медичної та фармацевтичної діяльності”, сформувані вміння самостійно працювати з навчальною, спеціальною літературою, законодавчими актами та статистичними матеріалами, а також з матеріалами власних досліджень в організаціях.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Організація медичної та фармацевтичної діяльності.
2. Організація лікування в амбулаторно-поліклінічних закладах.
3. Особливості й основні форми подання медичної допомоги робітникам і службовцям промислових підприємств.

Варіант 2

1. Історія виникнення і розвитку організації медичної та фармацевтичної діяльності в Україні й інших країнах.
2. Організація лікування в амбулаторно-поліклінічних закладах.
3. Особливості й основні форми подання медичної допомоги робітникам і службовцям промислових підприємств.

Варіант 3

1. Методи дослідження в організації медичної та фармацевтичної діяльності, їх суть.
2. Організація лікування в амбулаторно-поліклінічних закладах.
3. Медико-санітарна частина: зміст діяльності, структура.

Варіант 4

1. Методи дослідження в організації медичної та фармацевтичної діяльності, їх суть.
2. Структура стаціонару багатопрофільної лікарні.
3. Система охорони материнства і дитинства, її законодавче обґрунтування.

Варіант 5

1. Епідеміологічні методи вивчення здоров'я населення.

2. Зміст і організація діяльності дільничних (“сімейних”) лікарів. Профілактична діяльність.
3. Система охорони материнства і дитинства, її законодавче обґрунтування.

Варіант 6

1. Галузі охорони здоров'я.
2. Стаціонар багатопрофільної лікарні, його структура.
3. Організація стоматологічної допомоги.

Варіант 7

1. Системи охорони здоров'я: страхова, державна, приватна; їх порівняльна оцінка.
2. Державна підтримка і правове забезпечення громадян в умовах санітарно-епідеміологічних катастроф.
3. Організація приватних стоматологічних закладів; правила гігієни та техніки безпеки при наданні платних послуг.

Варіант 8

1. Організація стоматологічного стаціонару.
2. Основні типи закладів фармацевтичної діяльності.
3. Профілактика здоров'я дітей у системі освіти.

Варіант 9

1. Місце і роль лікувально-профілактичної допомоги дітям у системі охорони здоров'я.
2. Стаціонар пологового будинку: завдання, особливості структури.
3. Значення в загальній системі охорони здоров'я. Законодавство з охорони материнства і дитинства в Україні.

Варіант 10

1. Організація акушерсько-гінекологічної допомоги. Основні типи закладів. Пологовий будинок: завдання, структура.
2. Районні медичні заклади. Центральна районна лікарня (ЦРЛ) як центр спеціалізованої допомоги: завдання, структура, функції.
3. Організація медичної допомоги працівникам промислових підприємств, будівництва і транспорту.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Місце дисципліни “Організація медичної та фармацевтичної діяльності” серед економічних наук.
2. Зміст дисципліни “Організація медичної та фармацевтичної діяльності”.
3. Історія виникнення і розвитку організації медичної та фармацевтичної діяльності в Україні й інших країнах.
4. Видатні діячі організації медичної та фармацевтичної діяльності України.
5. Методи дослідження в організації медичної та фармацевтичної діяльності, їх суть.
6. Чинники впливу на здоров’я населення.
7. Спосіб життя, стан навколишнього середовища.
8. Епідеміологічні методи вивчення здоров’я населення.
9. Методика вивчення захворюваності.
10. Переваги і можливості різних методів.
11. Система охорони здоров’я і законодавчі акти, що регулюють її діяльність.
12. Галузі охорони здоров’я.
13. Основні принципи організації лікувально-профілактичної допомоги.
14. Організація лікувальної допомоги міському населенню.
15. Основні лікувально-профілактичні установи: структура, управління.
16. Поліклініка в системі медичної допомоги населенню: значення, завдання, функції, структура.
17. Зміст і організація діяльності дільничних (“сімейних”) лікарів. Профілактична діяльність.
18. Протиепідемічна діяльність поліклініки.
19. Роль кабінету інфекційних захворювань, зв’язок із СЕС.
20. Відділення профілактики міської поліклініки: значення, зміст, структура.
21. Організація лікування в амбулаторно-поліклінічних закладах.
22. Відділення відновлювального лікування поліклініки: завдання, структура.
23. Денний стаціонар і стаціонар вдома: місце в системі лікувально-профілактичної допомоги, організація діяльності.
24. Стаціонар багатопрофільної лікарні, його структура.
25. Організація госпіталізації хворих.
26. Приймальне відділення стаціонару: зміст діяльності, структура.

27. Зміст діяльності завідувача відділенням стаціонару, лікаря-ординатора.
28. Відділення стаціонару: структура, організація діяльності.
29. Особливості умов життя сільського населення.
30. Етапність подання медичної допомоги сільському населенню.
31. Сільська лікарська дільниця: функції, структура.
32. Сільська лікарська дільниця: завдання, перспективи подальшого розвитку.
33. Сільська дільнична лікарня: категорії, структура, обсяг медичної допомоги.
34. Сільська лікарська амбулаторія: структура, штати, організація діяльності.
35. Санітарно-протиепідемічна діяльність сільської дільниці.
36. Центральна районна лікарня як центр спеціалізованої допомоги сільському населенню.
37. Центральна районна лікарня: завдання, категорії, структура, напрямки вдосконалення діяльності.
38. Обласна лікарня: структура, обсяг і особливості подання поліклінічної та стаціонарної допомоги сільському населенню.
39. Обласна лікарня: завдання, категорії, структура, напрямки вдосконалення діяльності.
40. Організація швидкої медичної допомоги міському та сільському населенню.
41. Особливості й основні форми подання медичної допомоги робітникам і службовцям промислових підприємств.
42. Медико-санітарна частина: зміст діяльності, структура.
43. Цеховий дільничний принцип в організації лікувально-профілактичної допомоги працівникам промислових підприємств.
44. Особливості діяльності цехового терапевта.
45. Система охорони материнства і дитинства, її законодавче обґрунтування.
46. Організація акушерсько-гінекологічної допомоги міському та сільському населенню.
47. Пологовий будинок: функції, структура, показники діяльності.
48. Жіноча консультація: функції, організація діяльності.
49. Організація лікувально-профілактичної допомоги дітям, основні типи закладів.
50. Дитяча поліклініка: функції, структура.
51. Профілактична та протиепідемічна діяльність дитячої поліклініки.

52. Організація стоматологічної допомоги.
53. Стоматологічна поліклініка (відділення): завдання, структура.
54. Медична документація; показники діяльності стоматологічних закладів.
55. Організація санітарно-епідеміологічної служби в Україні.
56. Правові засади діяльності санітарно-епідеміологічної служби в Україні.
57. Охорона здоров'я в зарубіжних країнах.
58. Системи охорони здоров'я: страхова, державна, приватна; їх порівняльна оцінка.
59. Всесвітня організація медичної та фармацевтичної діяльності: значення, регіональні структури.
60. Основні напрямки діяльності, провідні програми всесвітньої організації медичної та фармацевтичної діяльності.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Виханский О. С.* Стратегическое управление: Учебник. — М.: Гардарики, 1998.
2. *Водачек Л., Водачкова О.* Стратегия управления инновациями на предприятиях: Пер. со словац. — М.: Экономика, 1989.
3. *Вороненко Ю. В., Литвинова О. Н.* Менеджмент та лідерство в медсестринстві. — Тернопіль: Укрмедкнига, 2001.
4. *Вызов лидера / Карлофф й др.* — М., 1997.
5. *Гибсон Дж., Иванцевич Д. М., Донелли Д. Х.-мл.* Организации: Поведение, структура, процессы: Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 2000.
6. *Гладун З. С.* Державне управління в галузі охорони здоров'я. — Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
7. *Гончаров В. В.* В поисках совершенства управления: руководство для высшего управленческого персонала: В 2 т. — М.: Изд-во МНИИПУ, 1997.
8. *Дмитренко Г. А.* Стратегический менеджмент: целевое управление персоналом организации. — К.: МАУП, 1998.
9. *Журавель В. І., Вайнагіій В. М., Рогач І. М.* Керівник і підлеглі, або про службово-посадові взаємини. — Ужгород: Закарпаття, 1997.
10. *Журавель В. М.* Основы менеджмента в системе здравоохранения. — К., 1994.
11. *Здоровье на рынке услуг: сколько и за что платим мы и фины // Медицинская газета.* — 1999. — 18 июня (№ 46). — С. 13.

12. *Про порядок* видачі суб'єктам підприємницької діяльності спеціальних дозволів (ліцензій) на право роздрібною реалізації медикаментів, умови і правила здійснення цієї діяльності та контроль за їх дотриманням: Інструкція, затв. наказом Ліцензійної палати при Міністерстві України і МОЗ України від 22 березня 1996 р. № ЛП-6/60.
13. *Каминская Т. М.* Маркетинг в здравоохранении. — Харьков: Крок, 2000.
14. *Мнушко З. М., Діхтярьова Н. М.* Менеджмент та маркетинг у фармацевції. — Х.: Основа, 1998.
15. *Основи законодавства України про охорону здоров'я.* — К., 1992.
16. *Питерс Т., Уотермен Р.* В поисках эффективного управления (опыт лучших компаний). — М.: Прогресс, 1996.
17. *Портер М. Й.* Международная конкуренция: Пер. с англ. — М.: Междунар. отношения, 1993.
18. *Родионова В. М., Федотова М. А.* Финансовая устойчивость предприятия в условиях инфляции. — М.: Перспектива, 1996.
19. *Современный бизнес: Учебник: В 2 т.: Пер. с англ. / Д. Речмен, М. Мескон, К. Боуви, Д. Тилл.* — М.: Республика, 1995.
20. *Тичи М., Девана М. А.* Лидеры реорганизации: Из опыта американских корпораций: Сокр. пер. с англ. — М.: Экономика, 1990.
21. *Томсон А. А., Стрикленд А. Дж.* Стратегический менеджмент: концепции и ситуации: Учеб. для вузов: Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 2000.
22. *Хоскинг А.* Курс предпринимательства. — М.: Междунар. отношения, 1993.
23. *Чернявський А. Д.* Антикризовий менеджмент. — К.: МАУП, 2000.
24. *Шишкин С.* Дилеммы реформы здравоохранения / *Вопр. экономики.* — 1998. — № 3. — С. 90–104.
25. *Щёкин Г. В.* Как эффективно управлять людьми. — К., 1999.
26. *Щёкин Г. В.* Основы кадрового менеджмента. — К., 2002.
27. *Щёкин Г. В.* Управление бизнесом. — К.: МАУП, 1999.
28. *Якокка Л.* Карьера менеджера. — М.: Прогресс, 1991.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни	
“Організація медичної та фармацевтичної діяльності”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни	
“Організація медичної та фармацевтичної діяльності”	5
Вказівки до виконання контрольної роботи	9
Завдання для контрольних робіт	10
Питання для самоконтролю	12
Список рекомендованої літератури	14

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп’ютерне верстання

Н. В. Медведєва
І. В. Хронюк
Т. Г. Замура

МАУП

Зам. № ВКЦ-1496

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП